

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/179/2006

OCENY PRACY DZIENNIKARZY

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD 2006

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

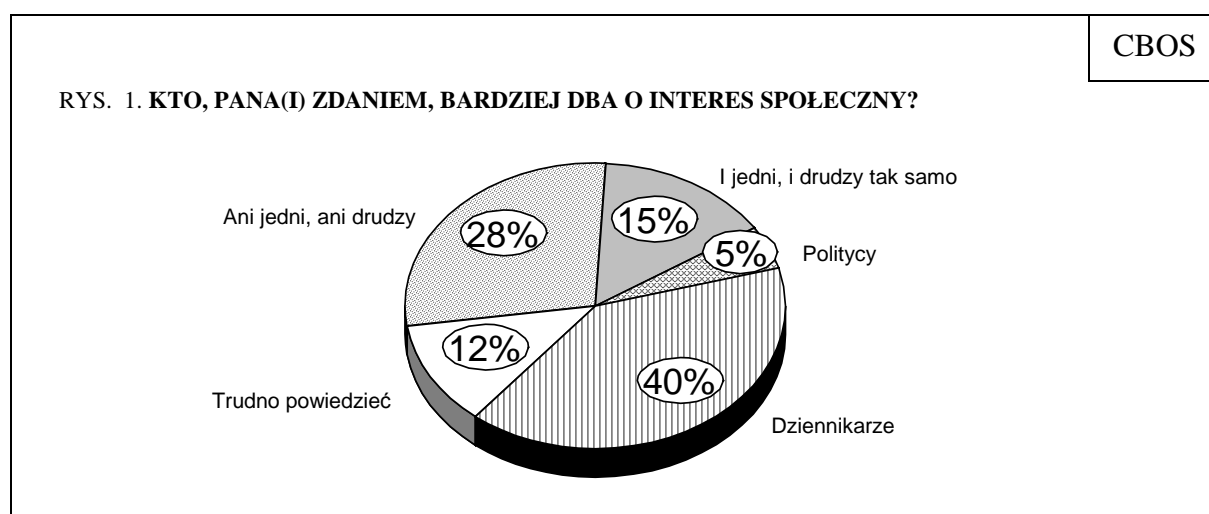

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2006 roku

DBAŁOŚĆ O INTERES SPOŁECZNY

W listopadowym badaniu¹ pytaliśmy m.in. o zaufanie do dziennikarzy i ocenę rzetelności wykonywania przez nich swojego zawodu. Wśród Polaków dominują osoby sądzące, że dziennikarze bardziej niż politycy dbają o interes społeczny (40%). Tylko co dwudziesty badany (5%) uważa, że lepiej z tego zadania wywiązują się politycy. Mniej więcej co siódmy ankietowany (15%) jednakowo ocenia obie grupy, natomiast więcej niż co czwarty (28%) zarzuca brak dbałości i jednemu, i drugiemu.

Pytanie to zadaliśmy respondentom już wcześniej, jednak inny był wówczas zestaw odpowiedzi, dlatego wyniki nie są w pełni porównywalne. W marcu 2002 roku 34% ankietowanych odpowiedziało, że o interes społeczny bardziej dbają dziennikarze, 6% – twierdziło, że politycy, natomiast 49% oceniło, że nie robią tego ani jedni, ani drudzy. Wydaje się, że w ciągu ostatnich czterech lat trochę poprawiło się postrzeganie środowiska dziennikarskiego – z 34% do 40% wzrosła liczba osób dostrzegających dbałość dziennikarzy o interesy społeczeństwa.

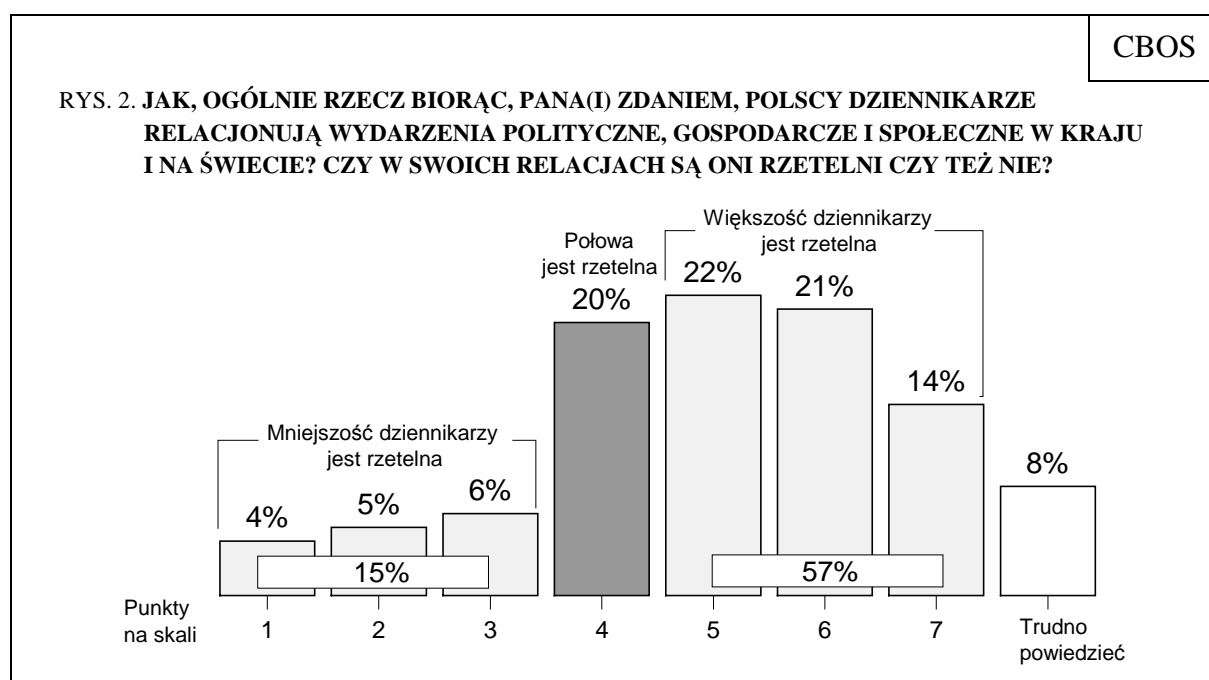

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (198) przeprowadzono w dniach 2–5 listopada 2006 roku na liczącej 979 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

RZETELNOŚĆ DZIENNIKARZY I ZAUFANIE DO NICH

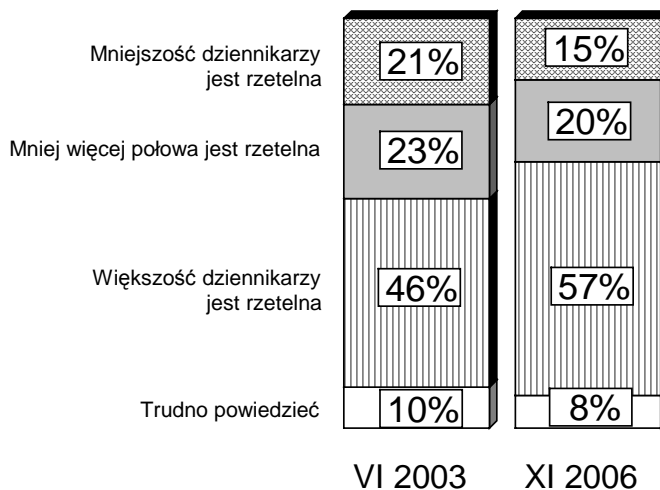
Dziennikarze to grupa zawodowa narażona na zarzuty nierzetelności w prezentowaniu informacji – reakcją na ujawnianie przez nich niewygodnych faktów bywa nawet oskarżanie ich czasem o nieuczciwość lub tendencyjność. Zapytaliśmy respondentów, jak oceniają rzetelność polskich dziennikarzy. Swoje odpowiedzi umieszczali oni na siedmiopunktowej skali, na której 1 oznaczało, że tylko nieliczni dziennikarze są rzetelni, a 7 – że zdecydowana większość uprawiających ten zawód to osoby rzetelne.

Ponad połowa ankietowanych (57%) wybrała odpowiedzi wskazujące, że uważają większość dziennikarzy za rzetelnych w pracy. Jedna piąta respondentów zaznaczyła odpowiedź środkową, wskazującą, że około połowy dziennikarzy wykonuje ten zawód rzetelnie, natomiast 15% uznało, że do uczciwych można zaliczyć jedynie mniej niż połowę tego środowiska.

W ciągu ostatnich trzech lat opinie o pracy dziennikarzy poprawiły się – o 11 punktów procentowych zwiększyła się grupa badanych uznających większość dziennikarzy za osoby rzetelnie wykonujące swój zawód.

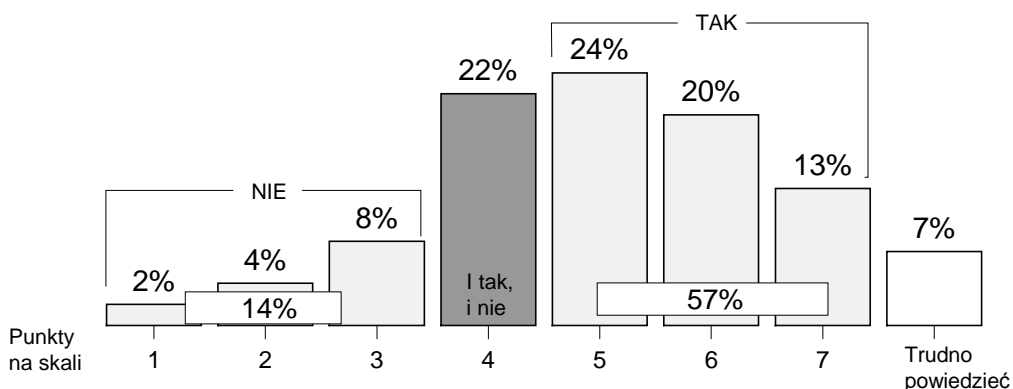
RYS. 3. JAK, OGÓLNIIE RZECZ BIORĄC, PANA(I) ZDANIEM, POLSCY DZIENNIKARZE RELACJONUJĄ WYDARZENIA POLITYCZNE, GOSPODARCZE I SPOŁECZNE W KRAJU I NA ŚWIECIE? CZY W SWOICH RELACJACH SĄ ONI RZETELNI CZY TEŻ NIE?

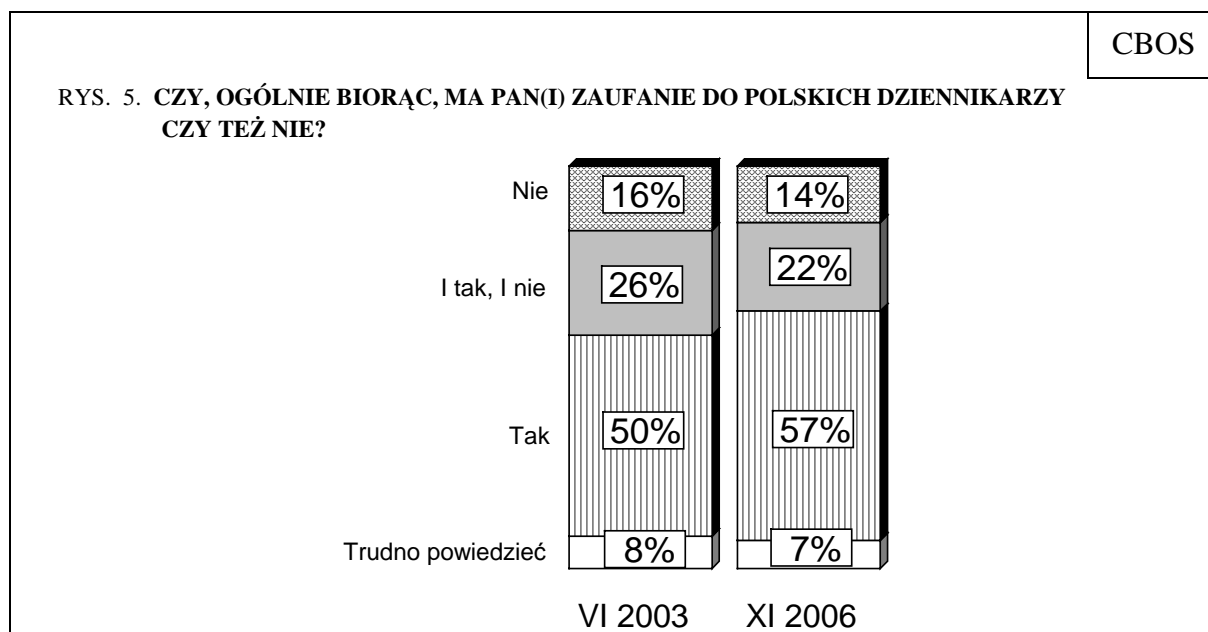
W zbliżony sposób respondenci wyrażali zaufanie do dziennikarzy, które – jak można przypuszczać na podstawie badań – zależy w znacznej mierze od rzetelności. Dla określenia stopnia zaufania również posłużyła siedmiopunktowa skala, której skrajne punkty oznaczały z jednej strony brak zaufania (1), z drugiej zaś – pełne zaufanie (7).

Większość respondentów (57%) darzy dziennikarzy zaufaniem, natomiast co siódmy (14%) deklaruje nieufność. Około jednej piątej (22%) wybiera odpowiedź środkową, oznaczającą, że respondent ani nie ufa dziennikarzom, ani nie jest wobec nich nieufny. Wyniki są więc prawie takie same jak dotyczące rzetelności.

RYS. 4. CZY, OGÓLNIIE BIORĄC, MA PAN(I) ZAUFANIE DO POLSKICH DZIENNIKARZY CZY TEŻ NIE?

W porównaniu z 2003 rokiem zaufanie do dziennikarzy wzrosło o 7 punktów procentowych.

NASTAWIENIE MEDIÓW DO NIEKTÓRYCH INSTYTUCJI POLITYCZNYCH, KOŚCIOŁA I UNII EUROPEJSKIEJ

Respondenci oceniali też stosunek **większości środków masowego przekazu** do Kościoła, Unii Europejskiej i wybranych instytucji politycznych. Trzeba podkreślić, że pytaliśmy o *przychylność*, nie zaś o *obiektywność* lub *wiarygodność* przekazu – brak przychylności mediów można rozumieć zarówno jako uprawnioną krytykę, jak i objaw stronniczości.

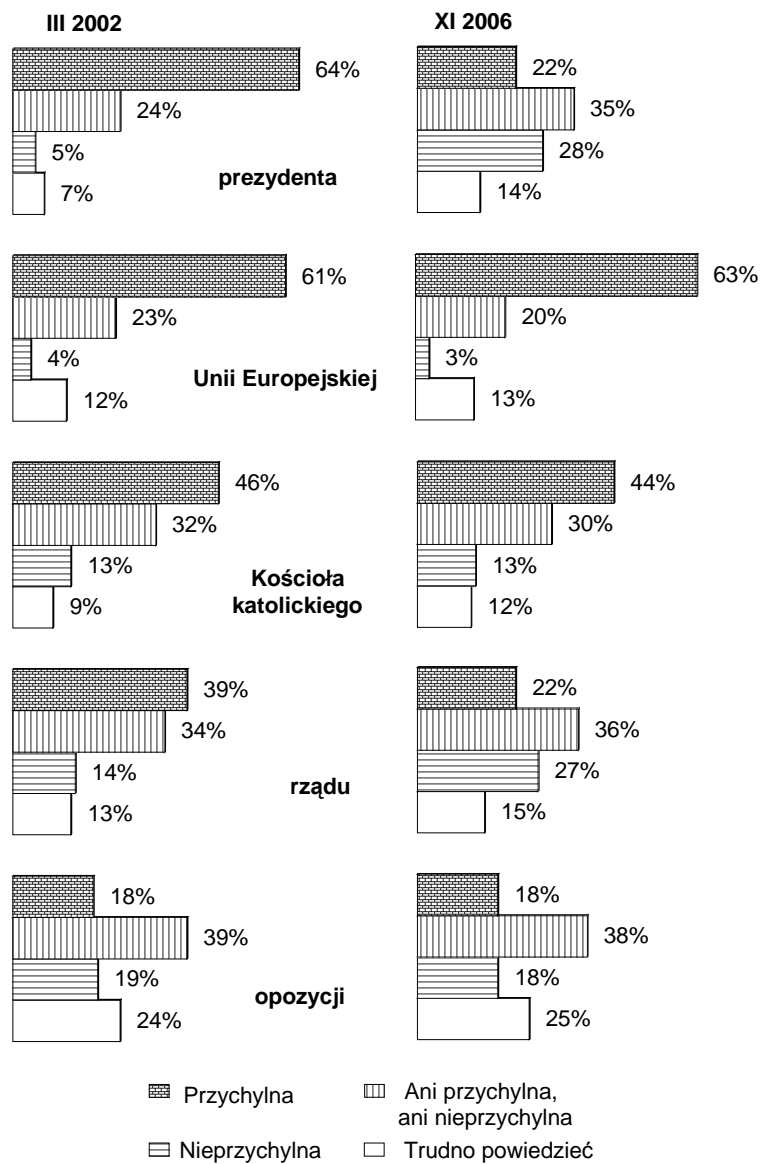
Większość środków masowego przekazu jest, zdaniem Polaków, przychylna wobec Unii Europejskiej: blisko dwie trzecie (63%) wyraża przekonanie o ich pozytywnym nastawieniu, a jedna piąta o neutralnym. Również oceniając stosunek dziennikarzy do Kościoła największa grupa respondentów (44%) uważa, że media są przychylnie wobec tej instytucji, przy mniej niż jednej trzeciej postrzegających je jako neutralne.

Jeżeli chodzi o sposób przedstawiania aktorów życia politycznego, przeważają opinie, że media są bezstronne. Największe grupy badanych uważają, że są one neutralne wobec prezydenta (35%), rządu (36%) i opozycji (38%). W przypadku prezydenta i rządu grupa badanych dostrzegających niechęć mediów jest nieco większa niż przypisujących im sympatię. Jeżeli chodzi o opozycję, to osób zauważających pozytywne i negatywne nastawienie jest tyle samo.

Identyczne pytanie zadaliśmy w marcu 2002 roku. Wtedy opinie dotyczące stosunku mediów do Unii Europejskiej, Kościoła, a także ówczesnej opozycji były zbliżone do uzyskanych w tym roku. Obecnie, zdaniem respondentów, media mają mniej przychylny niż wówczas stosunek do prezydenta i rządu.

CBOS

RYS. 6. CZY, PANA(I) ZDANIEM, WIĘKSZOŚĆ ŚRODKÓW MASOWEGO PRZEKAZU W POLSCE JEST PRZYCHYLNA CZY TEŻ NIEPRZYCHYLNA WOBEC:

Polacy mają w większości zaufanie do dziennikarzy i sądzą, że swój zawód wykonują oni rzetelnie. W ciągu ostatnich trzech lat w opiniach o pracy tego środowiska odnotowaliśmy poprawę. Pozytywne oceny w tym względzie znajdują potwierdzenie także w innych badaniach. W hierarchii zawodów, uszeregowanych ze względu na rzetelność osób je wykonujących, dziennikarze zajmują w Polsce wysoką pozycję. Oceny uczciwości i rzetelności dziennikarzy w innych krajach (USA, Kanada, Australia) są lub były parę lat temu znacznie gorsze niż w Polsce². Zdaniem respondentów, polscy dziennikarze na ogół lepiej dbają o interes społeczny niż politycy.

Opracował

Michał WENZEL

² Zob. komunikaty CBOS: „Opinie o uczciwości i rzetelności zawodowej”, sierpień 2000; „O uczciwości i rzetelności zawodowej”, marzec 2006.

A N E K S

Tabela 1. Kto, Pana(i) zdaniem, bardziej dba o interes społeczny?
 1 - Dziennikarze; 2 - Politycy; 3 - I jedni, i drudzy tak samo;
 4 - Ani jedni, ani drudzy

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	40	5	15	28	12	979
Płeć						
Mężczyźni	45	5	15	26	10	466
Kobiety	35	5	16	30	14	513
Wiek						
18-24 lat	41	3	19	25	11	148
25-34	44	5	12	30	8	177
35-44	40	2	20	29	9	154
45-54	44	6	13	26	10	203
55-64	44	7	12	28	9	131
65 lat i więcej	25	5	16	31	23	165
Miejsce zamieszkania						
Wieś	36	4	19	26	14	362
Miasto do 20 tys.	47	5	10	25	12	133
20-100 tys.	39	4	17	30	10	197
101-500 tys.	40	5	12	32	11	176
501 tys. i więcej mieszk.	43	6	11	30	10	112
Wykształcenie						
Podstawowe	35	3	17	26	19	274
Zasadnicze zawodowe	47	6	11	24	11	257
Średnie	38	4	18	31	8	339
Wyższe	39	6	13	35	8	108
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	38	1	15	40	6	56
Prac.umysł.niż.szczębła	37	9	15	34	5	83
Pracownicy fiz.- umysł.	38	6	15	34	8	89
Robotnicy wykwalifikowani	46	4	15	24	11	97
Robotnicy niewykwalifik.	43	2	8	36	10	33
Rolnicy	42	5	16	23	14	52
Pracujący na własny rach.	42	5	15	28	8	33
Bierni zawodowo						
Renciści	42	4	9	29	16	90
Emeryci	34	6	15	26	19	217
Uczniowie i studenci	38	4	25	26	8	76
Bezrobotni	45	4	15	23	12	115
Gospodynie domowe i inni	43	2	22	29	4	39
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	37	6	16	37	5	133
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	43	1	18	27	10	75
sekt. pryw. poza rolnict.	41	6	12	30	10	195
prywatnym gosp. rolnym	42	3	19	23	13	52
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	49	6	10	20	16	86
301-500	42	4	17	25	12	140
501-900	41	3	15	31	10	228
901-1200	34	6	20	32	8	85
Powyżej 1200 zł	47	10	8	27	8	90
Ocena własnych war. mater.						
Złe	40	2	12	30	15	269
Średnie	39	5	15	28	12	438
Dobre	39	7	19	27	8	271
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	40	1	17	29	12	77
Raz w tygodniu	34	6	17	28	15	473
1-2 razy w miesiącu	42	5	19	25	8	160
Kilka razy w roku	46	5	12	29	8	184
W ogóle nie uczestniczy	52	0	7	31	9	83
Poglądy polityczne						
Lewica	45	7	9	31	7	124
Centrum	45	3	15	28	9	292
Prawica	41	8	18	24	8	304
Trudno powiedzieć	29	2	15	32	22	258

Tabela 2. Czy, ogólnie biorąc, ma Pan(i) zaufanie do polskich dziennikarzy czy też nie?

(%)

	Nie mam zaufania	I tak, i nie	Mam zaufanie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	14	22	57	7	979
Płeć					
Mężczyźni	14	20	61	5	466
Kobiety	14	25	52	8	513
Wiek					
18-24 lat	14	23	60	3	148
25-34	16	21	60	2	177
35-44	13	27	54	6	154
45-54	15	24	56	5	203
55-64	16	18	57	9	131
65 lat i więcej	11	20	53	16	165
Miejsce zamieszkania					
Wieś	14	24	52	9	362
Miasto do 20 tys.	14	19	62	4	133
20-100 tys.	14	21	60	5	197
101-500 tys.	14	23	57	6	176
501 tys. i więcej mieszk.	15	21	58	6	112
Wykształcenie					
Podstawowe	11	22	53	15	274
Zasadnicze zawodowe	15	19	59	6	257
Średnie	16	26	55	3	339
Wyższe	14	23	63	1	108
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	14	25	61	0	56
Prac. umysł. niż. szczebla	14	30	53	4	83
Pracownicy fiz.- umysł.	12	27	56	5	89
Robotnicy wykwalifikowani	15	18	61	6	97
Robotnicy niewykwalifik.	13	22	62	3	33
Rolnicy	17	25	52	6	52
Pracujący na własny rach.	15	16	66	3	33
Bierni zawodowo					
Renciści	13	19	55	13	90
Emeryci	12	18	58	12	217
Uczniowie i studenci	17	21	62	0	76
Bezrobotni	17	24	51	9	115
Gospodynie domowe i inni	16	39	45	0	39
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	17	25	55	3	133
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	15	18	58	10	75
sekt. pryw. poza rolnict.	11	25	62	3	195
prywatnym gosp. rolnym	17	25	54	4	52
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	16	19	57	8	86
301-500	14	27	52	7	140
501-900	11	26	58	5	228
901-1200	19	19	58	4	85
Powyżej 1200 zł	15	17	66	2	90
Ocena własnych war. mater.					
Złe	11	22	58	9	269
Średnie	16	25	51	9	438
Dobre	14	20	64	2	271
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	9	23	57	11	77
Raz w tygodniu	15	23	56	7	473
1-2 razy w miesiącu	13	24	56	7	160
Kilka razy w roku	15	22	58	5	184
W ogóle nie uczestniczy	15	20	60	5	83
Poglądy polityczne					
Lewica	18	15	66	2	124
Centrum	12	27	59	3	292
Prawica	15	22	61	1	304
Trudno powiedzieć	14	22	45	20	258